

Valtiovarainministeriölle

Viite: VM:n lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtion virkamieslain ja turvallisuusselvityslain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laiksi (VM/1069/01.00.01/2016)

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Palkansaajajärjestö Pardialta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtion virkamieslain ja turvallisuusselvityslain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laiksi.

Palkansaajajärjestö Pardia (jäljempänä Pardia) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkamieslain 7 §:n 1 momentin säännöstä viroista, joihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Suomen kansalaisuutta koskevan edellytyksen täyttäisi nykytilaa vastaavasti myös henkilö, jolla on Suomen kansalaisuuden lisäksi jonkin muun valtion kansalaisuus.

Pardia pitää perusteltuna ehdotettuun virkamieslain 7 §:n 1 momenttiin otettua ajantasaistettua ja osin laajennettua luetteloa niistä tehtävistä, joihin valittavilta edellytetään Suomen kansalaisuutta. Pardia pitää tärkeänä sitä, että ehdotuksen 7 §:n 1 momentissa mainittujen virkojen piiri on rajattu suppeaksi ja että jokaisen viran osalta on hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin arvioitu viran luonnetta. Pardian käsityksen mukaan luettelossa olevissa viroissa on kyse tehtävistä, joihin kuuluu merkittävää julkisen vallan käyttämistä tai jotka ovat merkityksellisiä kansallisen turvallisuuden kannalta ja näin ollen näiden virkojen osalta on perusteltua edellyttää Suomen kansalaisuutta.

Ehdotetun 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään ministeriön ja poliisihallinnon virasta, jonka tehtäviin kuuluu muutoin kuin satunnaisesti käsitellä suojaustasoihin I tai II kuuluviksi luokiteltuja asiakirjoja. Hallituksen esityksessä ei esitetä arvioita kuinka suureen määrään virkoja Suomen kansalaisuutta edellytetään. Kokonaisuuden hahmottamiseksi arvio on lopullisessa hallituksen esityksessä syytä esittää.

Virkamieslakiin ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös (virkamieslain 8 c §) siitä, että nimitysharkinnassa on varmistuttava virkaan valittavan henkilön nuhteettomuudesta sekä siitä, ettei hänellä ole sellaisia sidonnaisuuksia, jotka voivat vaarantaa virkaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen hoitamisen.

Pardia pitää perusteltuna valtion virkamieslain 8 c §:ään ehdotettua muutosta, koska ehdotus selkeyttää oikeustilaa nimittävän viranomaisen velvollisuudesta varmistua nimitettävän henkilön luotettavuudesta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi turvallisuusselvityslakia muutettavan siten, että henkilön luotettavuuden ja painostuksesta vapaan ja riippumattoman tehtävien hoidon varmistamiseksi voidaan hänen ulkomaansidonnaisuuksiaan selvittää nykyistä laajemmin laissa tarkemmin säädettävissä tapauksissa.

Pardia pitää tarpeellisena ja perusteltuna turvallisuusselvityslakiin esitettäviä muutoksia ulkomaansidonnaisuuksien selvittämisestä turvallisuusmenettelyssä.

Pardia pyytää valtiovarainministeriötä kiinnittämään huomiota siihen, että hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että turvallisuusselvityslain 28 § muutetaan lakiteknisistä syistä kokonaan. Hallituksen esityksen sivuilla 37-38 todetaan miten 28 §:n 1-3 momentteja on tarkoitus muuttaa. Varsinaisessa pykäläkohtaisessa lakiehdotuksessa sivulla 49 esitetään kuitenkin muutettavaksi vain turvallisuusselvityslain 28 §:n 1 ja 2 momentti. Muutettavaksi tarkoitettu 3 momentti on syytä lisätä sivulle 49 pykäläkohtaiseen lakiehdotukseen.

Voimassa olevan turvallisuusselvityslain 28 §:n 3 momentin mukaan toimivaltaisen viranomaisen on varattava selvityksen kohteelle tilaisuus lausua antamiensa tietojen tarkistamisessa ilmi tulleista seikoista. Nykyinen 3 momentti on selvityksen kohteen näkökulmasta olennainen ja sen tulee sisältyä turvallisuusselvityslakiin jatkossakin.

Esityksen todetaan lisäävän turvallisuusviranomaisten tehtäviä erityisesti ilmoitusvelvollisuuden vuoksi. Esityksessä todetaan lisäksi, että muutoksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia virantäyttöön liittyen. Pardia pitää tärkeänä sitä, että hallituksen esityksessä esitetään täsmällisempi arvio henkilöresurssien lisätarpeesta ja niistä aiheutuvista taloudellisista vaikutuksista.

Palkansaajajärjestö Pardia ry

Ari Komulainen
Vastaava lakimies

Jarmo Lehtonen
Asiamies